

ปัจจัยทางสังคมและทัศนคติของชาวกำแพงแสนต่อภาษาไทยถิ่นของตน*

Social Factors and Attitudes of Kampaeng Saen Residents towards
Their Own Dialect

อรประพิน กิตติเวช (Onprapin Kittiveja)**

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (Churairat Laksanasiri)***

จุฑามณี อ่อนสุวรรณ (Chutamane Onsuwan)***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติของชาวกำแพงแสนต่อภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนกับปัจจัยทางสังคม (อายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และตอบคำถามเชิงทัศนคติจำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 180 คน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี รุ่นอายุ 30-55 ปี และรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเกิดและเติบโตในอำเภอกำแพงแสนจากถิ่นที่อยู่ 6 กลุ่มพื้นที่ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติและผลการทดสอบทางสถิติของ เครเมอร์ส วี (Cramer's V) พบว่า ระดับทัศนคติต่อภาษากับตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางกรณี โดยกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มทัศนคติในเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุอื่น ด้านตัวแปรเพศพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ตัวแปรกลุ่มพื้นที่ที่มีผลต่อทัศนคติต่อภาษาถิ่นของตนเช่นกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะพื้นที่ใจกลางอำเภอกำแพงแสน พบว่า กลุ่มพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณกำแพงแสน (CB) มีทัศนคติเชิงบวกมากกว่าพื้นที่ใจกลางอำเภอ (CA) อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ชายขอบที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดราชบุรี (ME) มีระดับทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากที่สุด

คำสำคัญ: ทัศนคติต่อภาษา, ภาษาไทยถิ่นกำแพงแสน, ปัจจัยทางสังคม

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “ทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนและการแปรของวรรณยุกต์ตามปัจจัยทางสังคม: การศึกษาแนวสัทศาสตร์เชิงสังคม”

This article is a part of the Ph.D.(Thai) thesis named “Attitudes towards a Thai Dialect of Kampaeng Saen and Tonal Variation according to Social Factors: A Sociophonetics Study”.

** นักศึกษาหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หมายเลขโทรศัพท์ 08-1828-1393 อีเมล: onprapin@gmail.com

Graduate student in Ph.D. (Thai) Faculty of Arts Silpakorn University e-mail: onprapin@gmail.com

*** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.จุฑามณี อ่อนสุวรรณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thesis Adviser: Assoc.Prof. Churairat Laksanasiri, Dr. Chutamane Onsuwan Thammasat University

Abstract

This work explores relationship between Kampaeng Saen residents' social factors (age, sex, and geographical area) and their attitudes towards the Thai dialect spoken there, using interviews along with 10-item questionnaires. The sample group consists of 180 male and female residents, who were born and live in Kampaeng Saen, in three age groups: 25 years old and younger, 30-55 years old, and 60 years and over, from six geographical areas. Results and statistical (Cramer's V) test showed statistically significant relationships between their attitudes and the three social factors in some questionnaire items but not all. The younger age group have lower positive attitudes towards the dialect than other age groups. Moreover, Kampaeng Saen females tend to have higher positive attitudes towards the dialect than the males. Geographical areas appear to influence their attitudes. When considering only central area residents, it was found that the group from ancient city (CB) have higher positive attitudes than that from the other central area (CA). In all, residents from marginal area, adjacent to Ratchaburi province (ME) have the most positive attitudes towards the Kampaeng Saen dialect.

Keywords: language attitudes, Thai dialect of Kampaeng Saen, social factors

บทนำ

กำแพงแสนเป็นอำเภอหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดนครปฐม และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นที่มีภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของเมืองเก่ากำแพงแสน ซึ่งเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี (พ.ศ. 1150-1400) เป็นเมืองขนาดเล็กที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สันนิษฐานว่ามีการตั้งชุมชนมาช้านาน ดังจะเห็นได้จากการขุดพบโบราณสถานและโบราณวัตถุจำนวนมาก (กรมการปกครอง, 2557) ประชากรในอำเภอกำแพงแสน นอกจากจะมีคนเชื้อชาติไทยแล้ว ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ด้วย เช่น ไทยยวน ไทดำ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนไว้ (จรัสวรรณ จันทลา และคณะ, 2559; สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ, 2554) นอกจากนี้ ยังมีคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาตั้งแต่นิเวศน์กระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของ จังหวัดนครปฐม ซึ่งหมายรวมถึง อำเภอกำแพงแสนด้วย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม, 2557)

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าคนกำแพงแสนมีสำเนียงการออกเสียงวรรณยุกต์เฉพาะถิ่นที่แตกต่างกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ทั้งที่มีพื้นที่ตั้งห่างจากกรุงเทพมหานครไม่ถึง 100 กิโลเมตร ซึ่งอาจเกิดจากการตั้งถิ่นฐานเป็นเมืองเก่ามายาวนาน หรือมีการผสมผสานของชาติพันธุ์ที่หลากหลายในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดที่ล้วนแต่มีสำเนียงภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งอาจส่งผลให้ภาษาของคนกำแพงแสนเกิดการแปรเป็นวิธภาษาที่หลากหลาย เป็นวิธภาษาถิ่นซึ่งเป็นการแปรของภาษาที่แตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่อาศัยที่แปรไปจากวิธภาษามาตรฐาน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550: 18-19) นอกจากนี้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้สูงอายุชาวกำแพงแสน ทุกคนกล่าวว่าทำนองเดียวกันว่าสำเนียงพูดของคนกำแพงแสน “เหนือ” ต่างกับ

ภาษาไทยถิ่นตะวันตกที่พูดในอำเภอเมืองนครปฐม และไม่เหมือนกับเสียงพูดของคนถิ่นสุพรรณบุรีหรือถิ่นอื่น ๆ ในภาคตะวันตก และผู้สูงอายุชาวกำแพงแสนส่วนมากมั่นใจว่าเฉพาะรุ่นตนเองเท่านั้นที่พูดเหนือ ส่วนลูกหลานของตนพูดไม่เหนือแล้ว คือพูดเหมือนคนกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม จากการฟังของผู้วิจัยสังเกตพบว่าวัยรุ่นและเด็ก ๆ หลายคนในอำเภอกำแพงแสนยังมีสำเนียงเหนือลักษณะเดียวกับผู้สูงอายุอยู่เช่นกัน ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติของคนกำแพงแสนที่มีต่อสำเนียงภาษาท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิเคราะห์การแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนต่อไป

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 236) ให้นิยามของ ทัศนคติต่อภาษา ไว้ว่าหมายถึง “ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ผู้ใช้ภาษามีต่อภาษาใดภาษาหนึ่ง มีทั้งแง่บวกและแง่ลบซึ่งมีผลต่อการเรียนและการใช้ภาษา ทัศนคติต่อภาษามีผลต่อความเข้าใจชนชาติที่ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย” ส่วนอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532: 50-51) นิยามความหมายว่า ทัศนคติต่อภาษา หมายถึง “ค่านิยมหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะ ความถูกต้องและความบริสุทธิ์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง เช่น เห็นว่าภาษาหนึ่งต่ำต้อยกว่าอีกภาษาหนึ่ง...การที่คนเราคิดว่าภาษาใดสูงหรือต่ำก็เพราะนำภาษาไปผูกกับตัวผู้พูด และในบางครั้งทัศนคติต่อภาษายังรวมทัศนคติต่อผู้พูดภาษานั้น ๆ ไว้ด้วย”

ปัจจัยด้านทัศนคติจึงเป็นตัวแปรทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการใช้ภาษา ถึงแม้ว่าจะเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถคาดเดาได้ แต่เป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ (Thomason, 2001: 141) ดังเช่น ผลการวิจัยของศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ (2556) และศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2558) ที่สรุปไว้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการปรากฏของรูปแบบใหม่ของภาษาจะเรียงส่กคือ ทัศนคติที่มีต่อภาษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของดำรงค์ นันทผาสุข (2555) ที่พบว่า ชาวไทดำที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาของตนจะเลือกใช้รูปแบบเสียงดั้งเดิม ในทางกลับกันถ้ามีทัศนคติลบต่อภาษาถิ่นของตนจะเลือกใช้รูปแบบเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนของคนในรุ่นอายุต่าง ๆ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ที่อยู่ในกลุ่มพื้นที่ใจกลางอำเภอกำแพงแสนและกลุ่มพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำนายแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ของภาษาไทยถิ่นกำแพงแสน กล่าวคือ หากผู้พูดมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนของตนย่อมใช้รูปภาษาที่เป็นสำเนียงดั้งเดิมของท้องถิ่นกำแพงแสน ในทางกลับกันหากผู้พูดมีทัศนคติลบต่อภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าภาษาถิ่นกำแพงแสนย่อมใช้รูปแบบใหม่มากกว่า

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างชาวกำแพงแสนที่เกิดและเติบโตในพื้นที่ตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ และไม่เคยย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นเกิน 1 ปี จำนวนทั้งสิ้น 180 คน จาก 3 รุ่นอายุ ซึ่งแต่ละรุ่นอายุมีช่วงห่างกัน 5 ปี ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเหลื่อมซ้อนระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุละ 10 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 5 คน จาก 6 กลุ่มพื้นที่ (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1) ดังนี้

1. พื้นที่ใจกลางอำเภอกำแพงแสนที่ไม่ติดเขตการปกครองของจังหวัดอื่น ได้แก่ ตำบลกำแพงแสน ตำบลทุ่งกระพังโหม ตำบลรางพิบูล ตำบลทุ่งบัว และบางหมู่บ้านของตำบลสระสีมูม (ใช้อักษรย่อ CA)
2. พื้นที่ใจกลางอำเภอกำแพงแสนซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณกำแพงแสนในตำบลทุ่งขวาง (ใช้อักษรย่อ CB)
3. พื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ตำบลหนองกระทุ่ม ตำบลทุ่งลูกนก ตำบลกระต๊อบ และตำบลห้วยม่วง (ใช้อักษรย่อ MC)
4. พื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ตำบลหนองกระทุ่ม และตำบลทุ่งลูกนก (ใช้อักษรย่อ MD)
5. พื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดราชบุรี ได้แก่ บางหมู่บ้านของตำบลทุ่งลูกนก และตำบลห้วยหมอนทอง (ใช้อักษรย่อ ME)
6. พื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ตำบลทุ่งขวาง และตำบลห้วยขวาง (ใช้อักษรย่อ MF)

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 180 คน จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่

อายุ	กลุ่มพื้นที่												รวม
	CA		CB		MC		MD		ME		MF		
	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
อายุ 30-55 ปี	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
อายุต่ำกว่า 25 ปี	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
รวม	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	180
	30		30		30		30		30		30		

ภาพที่ 1 พื้นที่ในการเก็บข้อมูลทัศนคติต่อภาษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

คำถามเชิงทัศนคติจำนวน 10 ข้อ ที่ใช้เก็บข้อมูลดัดแปลงจาก ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรง (2537: 29-30) และสมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2554: 399-400) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงถามให้กลุ่มตัวอย่างระบุตัวเลขแสดงระดับความคิดเห็นจากระดับ 1-5 (โดยทุกข้อระดับ 1 แสดงทัศนคติเชิงลบต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากที่สุด และระดับ 5 แสดงทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากที่สุด) ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคำตอบทั้งสองส่วนด้วยตนเอง คำถามที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ข้อ 1 ท่านคิดว่าสำเนียงพูดในท้องถิ่นของท่านมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือไม่

ข้อ 2 ถ้าท่านอยู่ในอำเภอกำแพงแสนหรือจังหวัดในแถบภาคตะวันตก ท่านจะใช้สำเนียงพูดท้องถิ่นหรือใช้สำเนียงกรุงเทพฯ

ข้อ 3 ถ้าท่านไปกรุงเทพฯ หรือจังหวัดในภาคอื่น ๆ แล้วพบคนที่พูดสำเนียงถิ่นกำแพงแสนในที่สาธารณะ ท่านจะเลือกใช้สำเนียงถิ่นใดทักทายหรือสื่อสารกับบุคคลนั้น

ข้อ 4 ถ้าเลือกได้ ท่านอยากใช้ชีวิตในสังคมที่พูดสำเนียงถิ่นกำแพงแสนหรือสำเนียงกรุงเทพฯ

ข้อ 5 ท่านรู้สึกอย่างไรหรือไม่ที่ตนเองพูดสำเนียงต่างกับคนกรุงเทพฯ

ข้อ 6 ท่านคิดว่าคนถิ่นกำแพงแสนควรพยายามปรับสำเนียงพูดให้เหมือนคนกรุงเทพฯ หรือไม่

ข้อ 7 ท่านคิดว่าสำเนียงกรุงเทพฯ กับสำเนียงถิ่นกำแพงแสน สำเนียงใดไพเราะกว่ากัน

ข้อ 8 ถ้ามีสมาชิกใหม่ในครอบครัว ท่านอยากสอนให้เขาพูดสำเนียงถิ่นใดเป็นภาษาแรก

ข้อ 9 ท่านรู้สึกอย่างไร ถ้าในอนาคตจะไม่มีคนที่พูดสำเนียงเดียวกับท่าน

ข้อ 10 ในอนาคต ท่านอยากให้ภาษาท้องถิ่นกำแพงแสนคงอยู่ต่อไปหรือไม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการตอบคำถามเชิงทัศนคติจำนวน 10 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 180 คน โดยนำคำตอบจากคำถามปลายเปิดในส่วนแรกมาเปรียบเทียบกับคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างระบุตัวเลขแสดงระดับทัศนคติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกันของคำตอบทั้งสองส่วน แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติในแต่ละข้อตามตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่ เพื่อพิจารณาแนวโน้มทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง และนำค่าความถี่ของระดับทัศนคติไปทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครเมอร์ส วี (Cramer's V) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับทัศนคติต่อภาษากับตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบคำตอบจากคำถามปลายเปิดกับตัวเลขแสดงระดับทัศนคติพบว่าสอดคล้องกันทุกข้อ และเมื่อนำผลรวมความถี่ของระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 180 คน ในแต่ละข้อมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นกำแพงแสน โดยแยกตามตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่ (ตารางที่ 2) เพื่อหาแนวโน้มความสัมพันธ์จากค่าเฉลี่ยของความถี่ระดับทัศนคติของแต่ละตัวแปร พบว่า กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาไทยถิ่นกำแพงแสน กล่าวคือ จากระดับทัศนคติ 1-5 เมื่อพิจารณารวมทุกตัวแปรจะเห็นได้ว่าทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมมากกว่า 3.5 และมีระดับทัศนคติเฉลี่ยในภาพรวมสูงถึงระดับ 4.39 ส่วนผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครเมอร์ส วี (ตารางที่ 3) พบว่ามีคำถามเชิงทัศนคติ 7 ข้อ ที่ระดับทัศนคติกับตัวแปรทางสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือแสดงข้อมูลที่บ่งถึงแนวโน้มที่สำคัญ ดังจะเสนอผลการศึกษาที่ละตัวแปร ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความถี่แสดงระดับทัศนคติตามตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่

ข้อ	อายุ (ปี)			เพศ		กลุ่มพื้นที่						ค่าเฉลี่ย
	≥60	30-55	≤25	หญิง	ชาย	CA	CB	MC	MD	ME	MF	
1	4	4	3.4	3.81	3.79	3.4	3.93	3.87	4.2	3.8	3.6	3.8
2	4.88	4.9	4.67	4.89	4.74	4.7	4.83	4.77	4.93	4.87	4.8	4.82
3	4.95	4.93	4.55	4.92	4.7	4.77	4.87	4.83	4.67	5	4.73	4.81
4	5	5	4.68	4.96	4.83	4.87	4.93	4.93	4.87	5	4.77	4.89
5	4.73	4.88	4.78	4.73	4.87	4.97	4.8	4.9	4.43	4.9	4.8	4.80
6	4.88	4.92	4.53	4.93	4.62	4.63	4.67	4.8	4.73	5	4.83	4.78
7	3.1	3.97	3.45	3.36	3.66	3.4	3.17	3.8	3.27	3.67	3.73	3.51
8	4.77	4.87	4.7	4.87	4.69	4.8	4.53	4.87	4.73	5	4.73	4.78
9	3.73	3.82	4.02	3.87	3.84	3.73	3.9	3.83	3.7	4	3.97	3.86
10	3.63	3.83	3.98	3.87	3.77	3.73	3.9	3.83	3.73	4.03	3.67	3.82
ค่าเฉลี่ย	4.37 (SD=.69)	4.51 (SD=.53)	4.28 (SD=.53)	4.42 (SD=.62)	4.35 (SD=.51)	4.3 (SD=.65)	4.35 (SD=.59)	4.44 (SD=.53)	4.33 (SD=.58)	4.53 (SD=.57)	4.36 (SD=.54)	4.39

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อภาษากับตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่

ข้อ	ตัวแปรอายุ		ตัวแปรเพศ		ตัวแปรกลุ่มพื้นที่	
	Cramer's V	p	Cramer's V	p	Cramer's V	p
1	0.194	0.094	0.085	0.860	0.199	0.098
2	0.160	0.327	0.153	0.377	0.153	0.662
3	0.278	0.001*	0.169	0.274	0.174	0.353
4	0.186	0.053(*)	0.183	0.110	0.149	0.674
5	0.211	0.042*	0.132	0.538	0.200	0.089
6	0.199	0.077	0.230	0.049*	0.145	0.773
7	0.178	0.078	0.157	0.218	0.140	0.785
8	0.183	0.017*	0.124	0.251	0.219	0.069
9	0.217	0.031*	0.164	0.306	0.241	0.003*
10	0.186	0.135	0.148	0.415	0.262	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ

(*) ใกล้เคียงที่จะมีนัยสำคัญ

1. ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษา

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 30-55 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในการตอบคำถามสูงที่สุดถึง 7 ข้อ และมีระดับทัศนคติเฉลี่ยรวมทั้ง 10 ข้อที่ระดับ 4.51 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยกลางคนมีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ารุ่นอายุอื่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในการตอบคำถามน้อยที่สุด 4 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในการตอบคำถามสูงที่สุดจำนวน 2 ข้อ แต่โดยรวมมีระดับทัศนคติเฉลี่ยทุกข้อคำถามน้อยที่สุด คือ 4.28 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นว่ามีทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงภาษาถิ่นกำแพงแสนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาแปลความค่าสัมประสิทธิ์ไครเมอร์ส วี (ตารางที่ 3) แล้ว พบว่า คำถามเชิงทัศนคติข้อ 3, 5, 8 และข้อ 9 ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนข้อ 4 ตัวแปรอายุกับระดับทัศนคติต่อภาษามีข้อมูลที่แสดงแนวโน้มความสัมพันธ์ที่น่าสนใจ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 คำถามข้อ 3 “ถ้าท่านไปกรุงเทพฯ หรือจังหวัดในภาคอื่น ๆ แล้วพบคนที่พูดสำเนียงถิ่นกำแพงแสนในที่สาธารณะ ท่านจะเลือกใช้สำเนียงถิ่นใดทักทายหรือสื่อสารกับบุคคลนั้น” จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป และรุ่นอายุ 30-55 ปี มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงภาษาถิ่นมากกว่ารุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี จะเห็นได้ว่าทั้งสองรุ่นอายุนี้อ้างระดับ 5 (พูดสำเนียงถิ่นกำแพงแสนแน่นอน) จำนวนเท่ากันคือ 59 คน ในขณะที่รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 13 คน ไม่เลือกที่จะพูดด้วยสำเนียงถิ่นกำแพงแสนแน่นอนเพียงอย่างเดียว แต่เลือกที่จะพูดสำเนียงกรุงเทพฯ หรือพูดทั้ง 2 สำเนียง อาจกล่าวได้ว่า รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มทัศนคติในเชิงบวกต่อภาษากรุงเทพฯ มากกว่าวัยผู้ใหญ่ทั้งสองรุ่นอายุ ผลทดสอบทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอายุกับตัวแปร

ระดับทัศนคติต่อภาษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's $V = 0.278, p < 0.001$]

ตารางที่ 4 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 3 แบ่งตามช่วงอายุ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ							
	≥60 ปี		30-55 ปี		≤25 ปี		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 พุด กทม. แนนอน	0	0	1	1.7	2	3.3	3	1.7
2 น่าจะพุด กทม.	1	1.7	0	0	0	0	1	0.6
3 พุดทั้ง 2 สำเนียงเท่ากัน	0	0	0	0	8	13.3	8	4.4
4 น่าจะพุด กพส.	0	0	0	0	3	5	3	1.7
5 พุด กพส. แนนอน	59	98.3	59	98.3	47	78.3	165	91.7

1.2 คำถามข้อ 4 “ถ้าเลือกได้ ท่านอยากใช้ชีวิตในสังคมที่พูดสำเนียงถิ่นกำเนิดทางหรือสำเนียงกรุงเทพฯ” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นอายุมีทัศนคติเชิงบวกต่อกันำแพงแสน โดยรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป และรุ่นอายุ 30-55 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในระดับ 5 เท่ากัน (ตารางที่ 2) ซึ่งแสดงแนวโน้มทัศนคติของทั้งสองรุ่นอายุไปในทิศทางเดียวกัน คือมีทัศนคติเชิงบวกต่อท้องถิ่นนำแพงแสนมากกว่ารุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้จะพบว่า ตัวแปรอายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติต่อภาษา [Cramer's $V = 0.186, p > 0.05$] แต่เมื่อพิจารณาจากค่าความถี่แสดงระดับความคิดเห็นที่ปรากฏ จะเห็นได้ว่ารุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี เพียงวัยเดียวเท่านั้นที่มีความถี่ในการเลือกจะอยู่ในสังคมที่พูดด้วยสำเนียงกรุงเทพฯหรือเลือกอยู่ได้ทั้ง 2 สังคม จำนวนรวม 6 คน คำตอบข้อนี้จึงแสดงแนวโน้มที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างในรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษากรุงเทพฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุอื่นๆ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 4 แบ่งตามช่วงอายุ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ							
	≥60 ปี		30-55 ปี		≤25 ปี		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 อยู่สังคมพุด กทม. ดีที่สุด	0	0	0	0	3	5	3	1.7
2 อยู่สังคมพุด กทม. น่าจะดี	0	0	0	0	1	1.7	1	0.6
3 อยู่ได้ทั้ง 2 สังคม	0	0	0	0	2	3.3	2	1.1
4 อยู่สังคมพุด กพส. น่าจะดี	0	0	0	0	0	0	0	0
5 อยู่สังคมพุด กพส. ดีที่สุด	60	100	60	100	54	90	174	96.7

1.3 คำถามข้อ 5 “ท่านรู้สึกอายหรือไม่ที่ตนเองพูดสำเนียงต่างกับคนกรุงเทพฯ” พบว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 30-55 ปี และรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน คือมีทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาจากค่าความถี่ของระดับทัศนคติพบว่ารุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไปเท่านั้นที่มีความคิดเห็นระดับ 1 (อายมาก) และระดับ 2 (อาย) จำนวน 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ จึงแสดงแนวโน้มว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไปมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนน้อยกว่ารุ่นอายุอื่น (ตารางที่ 6) ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อ 5 พบว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's $V = 0.211$, $p < 0.05$]

ตารางที่ 6 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 5 แบ่งตามช่วงอายุ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 5	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ							
	≥60 ปี		30-55 ปี		≤25 ปี		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 อายมาก	1	1.7	0	0	0	0	1	0.6
2 อาย	2	3.3	0	0	0	0	2	1.1
3 เฉย ๆ	3	5.0	1	1.7	2	3.3	6	3.3
4 ไม่อาย	0	0	5	8.3	9	15.0	14	7.8
5 ภูมิใจ	54	90	54	90	49	81.7	157	87.2

1.4 คำถามข้อ 8 “ถ้ามีสมาชิกใหม่ในครอบครัว ท่านอยากสอนให้เขาพูดสำเนียงถิ่นใดเป็นภาษาแรก” พบว่า ทัศนคติต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป และรุ่นอายุ 30-55 ปี มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันคือมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสน ส่วนรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี เมื่อพิจารณาค่าความถี่ของระดับทัศนคติจะเห็นได้ว่ามีกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 7 คน เลือกที่จะสอนสมาชิกใหม่ของครอบครัวให้พูดได้ทั้ง 2 สำเนียง จึงมีแนวโน้มว่ารุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงถิ่นกำแพงแสนน้อยกว่าวัยผู้ใหญ่ทั้งสองรุ่นอายุ (ตารางที่ 7) โดยผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้ พบว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [Cramer's $V = 0.183$, $p < 0.05$]

ตารางที่ 7 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 8 แบ่งตามช่วงอายุ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 8	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ							
	≥60 ปี		30-55 ปี		≤25 ปี		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 สอน กทม.	3	5.0	2	3.3	1	1.7	6	3.3
2 สอน กทม. มากกว่า	0	0	0	0	0	0	0	0
3 สอนทั้ง 2 สำเนียง	1	1.7	0	0	7	11.7	8	4.4
4 สอน กพส. มากกว่า	0	0	0	0	0	0	0	0
5 สอน กพส.	56	93.3	58	96.7	52	86.7	166	92.2

1.5 คำถามข้อ 9 “ท่านรู้สึกอย่างไร ถ้าในอนาคตจะไม่มีคนที่พูดสำเนียงเดียวกับท่าน”

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีค่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับรุ่นอายุอื่น ซึ่งแสดงแนวโน้มทัศนคติว่ารุ่นอายุนี้อาจมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่าวัยผู้ใหญ่ทั้ง 2 รุ่นอายุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการพิจารณาค่าความถี่ในการระดับความคิดเห็น (ตารางที่ 8) ที่พบว่า ระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป และรุ่นอายุ 30-55 ปี เป็นไปในทิศทางเดียวกันและแสดงแนวโน้มทัศนคติต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนค่อนข้างไปในเชิงบวก ในขณะที่รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทั้งทัศนคติเชิงบวกและทัศนคติเชิงลบต่อสำเนียงถิ่นกำแพงแสนปนกัน นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกแสดงความรู้สึกระดับ 3 (เฉย ๆ) มากขึ้นตามลำดับอายุที่เพิ่มมากขึ้น คือวัยรุ่นจำนวน 11 คน วัยกลางคนจำนวน 21 คน และวัยสูงอายุจำนวน 28 คน ในทางกลับกันพบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างเลือกแสดงความรู้สึกระดับ 3 (เสียใจ) น้อยลงตามลำดับอายุที่เพิ่มขึ้น คือวัยรุ่นจำนวน 24 คน วัยกลางคนจำนวน 19 และวัยสูงอายุ 15 คนตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้ ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's V = 0.217, $p < 0.05$]

ตารางที่ 8 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 9 แบ่งตามช่วงอายุ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามช่วงอายุ							
	≥60 ปี		30-55 ปี		≤25 ปี		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 ดีใจ	1	1.7	3	5.0	2	3.3	6	3.3
2 ค่อนข้างดีใจ	0	0	0	0	5	5.0	3	1.7
3 เฉย ๆ	28	46.7	21	35.0	11	18.3	60	33.3
4 ค่อนข้างเสียใจ	16	26.7	17	28.3	20	33.3	53	29.4
5 เสียใจ	15	25	19	31.7	24	40.0	58	32.2

2. ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษา

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่าเพศชายจำนวน 9 ข้อ นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมทุกข้อของเพศหญิงยังสูงกว่าคือ 4.42 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมทั้ง 10 ข้อของเพศชายน้อยกว่า คืออยู่ที่ระดับ 4.35 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจึงมีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อการพูดด้วยสำเนียงถิ่นกำแพงแสนมากกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาแปลความค่าสัมประสิทธิ์ไครเมอร์ส วี (ตารางที่ 3) แล้ว มีเพียงข้อ 6 เท่านั้นที่ ตัวแปรเพศมีความความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คำถามข้อ 6 ถามว่า “ท่านคิดว่าคนถิ่นกำแพงแสนควรพยายามปรับสำเนียงพูดให้เหมือนคนกรุงเทพฯ หรือไม่” เมื่อพิจารณาความถี่ในการเลือกระดับความคิดเห็นในข้อนี้ จะเห็นได้ว่าเพศหญิงแสดงความคิดเห็นเพียง 3 ระดับ คือ ระดับ 5 (ควรพูดสำเนียงท้องถิ่นกำแพงแสนดีที่สุด) ระดับ 4 (น่าจะพูดสำเนียงถิ่นกำแพงแสน) และระดับ 3 (ปรับหรือไม่ปรับเป็นเสี่ยงแบบคนกรุงเทพฯ ก็ได้) ในขณะที่เพศชายเลือกแสดงความคิดเห็นครบทั้ง 5 ระดับ โดยเลือกระดับ 2 (น่าจะปรับเป็นเสี่ยงพูดแบบคนกรุงเทพฯ)จำนวน 3 คน และเลือกระดับ 1(ควรปรับเสี่ยงพูดเป็นแบบคนกรุงเทพฯ)จำนวน 2 คน จึงเห็นได้ว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษากรุงเทพฯ มากกว่าเพศหญิง (ตารางที่ 9) ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้ พบว่า ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's V = 0.230, $p < 0.05$]

ตารางที่ 9 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 6 แบ่งตามเพศ

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 6	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ					
	เพศหญิง		เพศชาย		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%
1 ควรปรับเสี่ยงเป็น กทม.	0	0.0	2	2.2	2	1.1
2 น่าจะปรับเสี่ยงเป็น กทม.	0	0.0	3	3.3	3	1.7
3 ปรับหรือไม่ปรับก็ได้	2	2.2	8	8.9	10	5.6
4 น่าจะพูด กพส.	2	2.2	1	1.1	3	1.7
5 ควรพูด กพส. ดีที่สุด	86	95.6	76	84.4	162	90.0

3. ตัวแปรกลุ่มพื้นที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษา

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่ม CA และกลุ่ม CB ซึ่งเป็นกลุ่มใจกลางอำเภอกำแพงแสน จะเห็นได้ว่ากลุ่ม CB มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมทุกข้อที่ระดับ 4.35 ส่วนกลุ่ม CA มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมทุกข้อคำถามที่ระดับ 4.3 ซึ่งแสดงแนวโน้มว่ากลุ่มพื้นที่ CB มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มพื้นที่ CA และเมื่อพิจารณาครบทุกพื้นที่ พบว่ากลุ่ม ME ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดราชบุรี มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในการตอบคำถามสูงที่สุดถึง 6 ข้อ และมี

ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติรวมของคำถามทั้ง 10 ข้อ สูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกลุ่มพื้นที่ คือระดับ 4.53 จึงแสดงแนวโน้มว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มพื้นที่ ME มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ

เมื่อพิจารณาแปลความค่าสัมประสิทธิ์ไครเมอร์ส วี (ตารางที่ 3) แล้ว พบว่าข้อ 9 และข้อ 10 ตัวแปรถิ่นที่อยู่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 คำถามข้อ 9 “ท่านรู้สึกอย่างไร ถ้าในอนาคตจะไม่มีคนที่พูดสำเนียงเดียวกับท่าน” จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในข้อนี้ไม่แตกต่างกันนัก โดยกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ME) ที่มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติมากที่สุดที่ระดับ 4 รองลงมาคือกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอเมืองนครปฐม (MF) มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.97 ซึ่งแสดงแนวโน้มว่ากลุ่ม ME และกลุ่ม MF มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มพื้นที่อื่น ๆ และเมื่อพิจารณาจำนวนความถี่ในการเลือกระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ (ตารางที่ 10) พบว่ากลุ่มใจกลางอำเภอกำแพงแสน ทั้งพื้นที่ CA และพื้นที่ CB มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสน ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่ม CA และกลุ่ม CB เลือกคำตอบที่แสดงความรู้สึกระดับ 5 (เสียใจ) และระดับ 4 (ค่อนข้างเสียใจ) รวมกันเป็นจำนวน 21 คน และ 23 คนตามลำดับ และมีกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองพื้นที่รวมกันจำนวนเพียง 13 คนเท่านั้นที่รู้สึกเฉย ๆ (ระดับ 3) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนเลือกคำตอบที่แสดงความรู้สึกระดับ 5 และระดับ 4 รวมกันดังนี้ กลุ่ม MC จำนวน 16 คน กลุ่ม MD จำนวน 14 คน กลุ่ม ME จำนวน 20 คนและกลุ่ม MF 17 คน นอกจากนี้ กลุ่มชายขอบยังแสดงความรู้สึกค่อนข้างไปทางเฉย ๆ (ระดับ 3) เป็นจำนวนพื้นที่ละไม่ต่ำกว่า 8 คน ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้พบว่า ตัวแปรกลุ่มพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's V = 0.241, $p < 0.01$]

ตารางที่ 10 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 9 แบ่งตามกลุ่มพื้นที่

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 9	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามพื้นที่													
	CA		CB		MC		MD		ME		MF		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 ดีใจ	1	3.3	1	3.3	1	3.3	1	3.3	2	6.7	0	0.0	6	3.3
2 ค่อนข้างดีใจ	1	3.3	0	3.3	0	0.0	1	3.3	0	0.0	1	3.3	3	1.7
3 เฉย ๆ	7	23.3	6	20.0	13	43.3	14	46.7	8	26.7	12	40.0	60	33.3
4 ค่อนข้างเสียใจ	17	56.7	17	56.7	5	16.7	4	13.3	6	20.0	4	13.3	53	29.4
5 เสียใจ	4	13.3	6	20.0	11	36.7	10	33.3	14	46.7	13	43.3	58	32.2

3.2 คำถามข้อ 10 “ในอนาคต ท่านอยากให้ภาษาท้องถิ่นกำแพงแสนคงอยู่ต่อไปหรือไม่” เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติในตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 พื้นที่มีระดับทัศนคติแตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับคำตอบในข้อ 9 ยกเว้นกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอเมืองนครปฐม (MF) ที่กลับมีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติต่ำที่สุดที่ 3.67 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติสูงที่สุดที่ระดับ 4 คือกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัดราชบุรี (ME) รองลงมาที่ระดับ 3.9 คือกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใจกลางอำเภอกำแพงแสนซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณกำแพงแสน (CB) แสดงแนวโน้มว่ากลุ่ม ME และกลุ่ม CB มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มพื้นที่อื่น และกลุ่ม MF มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนค่อนข้างน้อยกว่าทุกพื้นที่ เมื่อพิจารณาความถี่ในการเลือกระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ (ตารางที่ 11) จะเห็นได้ว่ากลุ่ม CA และกลุ่ม CB มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อสำเนียงภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนเช่นเดียวกับข้อ 9 ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่ม CA และกลุ่ม CB เลือกคำตอบที่แสดงความรู้สึกระดับ 5 (อยากให้คงอยู่) และระดับ 4 (ค่อนข้างอยากให้คงอยู่) รวมกันเป็นจำนวน 21 คน และ 23 คนตามลำดับ และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองกลุ่มรวมกันเพียง 13 คนที่รู้สึกเฉย ๆ (ระดับ 3) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มชายขอบ อำเภอกำแพงแสนแต่ละกลุ่มพื้นที่ เลือกคำตอบที่แสดงความรู้สึกระดับ 5 และระดับ 4 รวมกันดังนี้ กลุ่ม MC จำนวน 16 คน กลุ่ม MD จำนวน 14 คน กลุ่ม ME จำนวน 20 คน และกลุ่ม MF 13 คน อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความรู้สึกค่อนข้างไปทางเฉย ๆ จำนวนพื้นที่ละไม่ต่ำกว่า 8 คนเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าคำถามในข้อนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มพื้นที่ใจกลางอำเภอกำแพงแสนทั้งสองกลุ่ม (CA และ CB) มีแนวโน้มทัศนคติค่อนข้างเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มพื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนเช่นเดียวกันกับข้อ 9 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากคำถามเชิงทัศนคติในข้อนี้พบว่า ตัวแปรกลุ่มพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษาถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย [Cramer's V = 0.262, $p < 0.001$]

ตารางที่ 11 จำนวนความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงระดับความคิดเห็นในการตอบคำถามข้อ 10 แบ่งตามกลุ่มพื้นที่

ระดับ ความคิดเห็น ข้อ 10	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามพื้นที่													
	CA		CB		MC		MD		ME		MF		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
1 ไม่อยากให้คงอยู่	1	3.3	1	3.3	1	3.3	1	3.3	2	6.7	0	0.0	6	3.3
2 ไม่ค่อยอยากให้คงอยู่	1	3.3	0	3.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	6.7	3	1.7
3 เฉย ๆ	7	23.3	6	20.0	13	43.3	15	50.0	8	26.7	15	50.0	64	35.6
4 ค่อนข้างอยากให้คงอยู่	17	56.7	17	56.7	5	16.7	4	13.3	5	16.7	4	13.3	53	28.9
5 อยากให้คงอยู่	4	13.3	6	20.0	11	36.7	10	33.3	15	50.0	9	30.0	55	30.6

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อภาษากับตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งวิเคราะห์จากการตอบคำถามเชิงทัศนคติจำนวน 10 ข้อ สามารถสรุปแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับตัวแปรทางสังคม ได้แก่ ตัวแปรอายุ เพศ และกลุ่มพื้นที่ ดังนี้

1. ตัวแปรอายุ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติและความถี่ในการเลือกระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รุ่นอายุ สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 30-55 ปี มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นมากกว่ากลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นอายุ ในทางกลับกันรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มทัศนคติในเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับรุ่นอื่น ๆ สอดคล้องกับคำตอบที่ได้จากคำถามปลายเปิด คำตอบของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี เช่น

“พูดกรุงเทพฯ ดีกว่าคนจะเข้าใจง่าย ไม่เหน่อขายของง่ายกว่า คนฟังรู้เรื่อง”.....(คำตอบข้อ 3)

“อยากไปอยู่กรุงเทพฯ อยากพูดให้ดูเป็นสากล”..... (คำตอบข้อ 4)

“ปรับเป็นกรุงเทพฯ ได้บ้างก็ดี เวลาไปเรียน ทำงาน หรือพูดกับคนกรุงเทพฯ”..... (คำตอบข้อ 6)

“สำเนียงกรุงเทพฯ ไพเราะ น่าเชื่อถือ สำเนียงกำแพงแสนดูชาวบ้าน ๆ”..... (คำตอบข้อ 6)

“ถ้าไปสมัครงานแล้วพูดสำเนียงคนกรุงเทพฯ น่าจะได้งานมากกว่า”..... (คำตอบข้อ 6)

ในขณะที่คำตอบของกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุ 30-55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างออกไป ดังนี้

“พูดกำแพงแสน ดัดไม่เป็น มันฝืน”..... (คำตอบข้อ 2)

“ไม่อาย ไม่ควรอาย เสียงเหน่อมีเสน่ห์ อยากให้ภูมิใจ”..... (คำตอบข้อ 2)

“เสียใจ เอกลักษณ์หายไป”..... (คำตอบข้อ 9)

จากข้อสรุปดังกล่าวค่อนข้างสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) ที่พบว่า คนไทยอีสานกลุ่มอายุน้อย (15-30 ปี) มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนกลุ่มอายุมาก (46-60 ปี) มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นอีสานมากกว่าภาษาไทยมาตรฐาน และงานวิจัยของสุนทร ธรรมรงค์ (2549) ที่พบว่าผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 55-65 ปี มีทัศนคติบวกต่อภาษาถิ่นมากที่สุด ในทางกลับกันกลุ่มผู้บอกภาษาอายุน้อยที่สุด (15-25 ปี) มีทัศนคติเชิงลบกับภาษาถิ่นมากที่สุด ผู้บอกภาษาในรุ่นอายุอื่น ผลการศึกษาที่สรุปแนวโน้มทัศนคติที่มีต่อสำเนียงภาษาถิ่นกำแพงแสนที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงวัยนี้ สามารถเป็นข้อมูลในการทำนายแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) ของภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนได้ กล่าวคือ หากเด็กรุ่นใหม่ของท้องถิ่นมีแนวโน้มทัศนคติในเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนน้อยลงเรื่อย ๆ หรืออายุที่จะใช้สำเนียงถิ่นของตนและเริ่มใช้ภาษาไทยสำเนียงกรุงเทพฯ มากขึ้น สำเนียงท้องถิ่นกำแพงแสนย่อมเกิดการแปรและมีโอกาสที่จะสูญหายไปในอนาคตได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของดำรงค์ นันทผาสุข (2555) ที่พบว่าชาวไทดำในช่วงอายุ 15-25 ปี เริ่มหันไปใช้รูปแบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้น และเช่นเดียวกับผลการศึกษาของศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ (2556) ที่พบว่า กลุ่มผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่ใช้ภาษากะเหรี่ยงสะกอและภาษามลายูถิ่นปัตตานี มีการใช้รูปแบบใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสกับภาษาไทยมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมาก

2. ตัวแปรเพศ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในระดับน้อย แต่สามารถสรุปจากค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติและความถี่ในการเลือกระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่าเพศชาย คำตอบของเพศหญิงจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด ที่สนับสนุนแนวโน้มข้อสรุปข้างต้น เช่น

“พูดกำแพงแสนดีแล้ว เป็นเอกลักษณ์ประจำอำเภอ” ..... (คำตอบข้อ 6)

“เสียตาย แต่ก็เข้าใจว่ามันอาจเปลี่ยนไปตามยุคสมัย” ..... (คำตอบข้อ 9)

“เสียตาย อยากให้คงอยู่ต่อไป จะสอนลูกหลานให้ใช้เสียงกำแพงแสน” ..... (คำตอบข้อ 10)

ส่วนคำตอบของเพศชาย ที่สนับสนุนแนวโน้มข้อสรุปดังกล่าว ได้แก่

“สอนให้พูดกรุงเทพฯ จะได้ไม่ต้องอาย” ..... (คำตอบข้อ 8)

“อยากให้หายเห่อ พูดเป็นกรุงเทพฯ เหมือน ๆ กันก็ดี อยากให้ลูกพูดกรุงเทพฯ ได้”... (คำตอบข้อ 9)

“ดีเหมือนกันเมื่อจะพูดกันรู้เรื่องขึ้น เคยพูดกันไม่รู้เรื่องเวลาไปโรงพยาบาล บอกว่า ‘มาตรวจไข้มัน’ แต่หมอได้ยินว่า ‘มาตรวจไข้มัน’” ..... (คำตอบข้อ 9)

3. ตัวแปรกลุ่มพื้นที่

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่ากลุ่มพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติและความถี่ในการเลือกระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่มพื้นที่ สามารถกล่าวได้ว่ากลุ่มใจกลางอำเภอกำแพงแสนซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณกำแพงแสน (CB) และกลุ่มชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ME) มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มพื้นที่อื่น คำตอบจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ CB ที่สนับสนุนแนวโน้มข้อสรุปข้างต้น ได้แก่

“อยู่กำแพงแสน อยากอยู่บ้านเกิดเมืองนอน” ..... (คำตอบข้อ 4)

“จะดัดทำไม พูดไปตามปกติดีแล้ว” ..... (คำตอบข้อ 6)

“อยากให้สำเนียงกำแพงแสนคงอยู่” ..... (คำตอบข้อ 10)

สำหรับคำตอบของกลุ่มพื้นที่ ME ที่สนับสนุนแนวโน้มข้อสรุปข้างต้น เช่น

“ไม่อาย ภาษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรา” ..... (คำตอบข้อ 5)

“ดัดไม่ได้ ดัดไปก็ไม่เหมือน พวกที่ไปอยู่กรุงเทพฯ มาเดือนสองเดือนแล้วกลับมาดัดเสียงเป็นคนกรุงเทพฯ น่าหั่นไส้” ..... (คำตอบข้อ 6)

“เสียตาย อยากให้พูดแบบเดิม” ..... (คำตอบข้อ 9)

จากข้อสรุปดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาษา โดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ CB ซึ่งอยู่ใจกลางอำเภอกำแพงแสน และเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณซึ่งมีการตั้งรกรากกันมานาน กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในพื้นที่นี้ ล้วนเป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมตั้งแต่รุ่นพ่อแม่หรือรุ่นปู่ย่าตายาย ไม่เคยย้ายถิ่นที่อยู่ และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ไม่ค่อยได้เดินทางออกนอกพื้นที่ โอกาสที่จะสัมผัสกับภาษาไทยสำเนียงกรุงเทพฯ มีน้อยมาก จึงค่อนข้างพึงพอใจกับวิถีความเป็นอยู่และสำเนียงของตนที่ใช้ตามปกติ เนื่องจากทำให้รู้สึกถึงความจริงใจและเป็นกันเองในการสื่อสารมากกว่าสำเนียงกรุงเทพฯ ในขณะที่กลุ่มพื้นที่ CA ที่เป็นกลุ่มพื้นที่ใจกลาง อำเภอกำแพงแสน เช่นเดียวกัน แต่พื้นที่ CA เป็นชุมชนใหญ่ที่มีความเป็นเมืองมากกว่า อยู่ใกล้ตลาดและสถานที่สำคัญหลายแห่ง มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น รับราชการ ค้าขาย รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น จึงมีโอกาสสัมผัสกับภาษาไทยสำเนียงกรุงเทพฯ มากกว่า ส่งผลให้มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาไทยสำเนียงกรุงเทพฯ มากกว่ากลุ่มพื้นที่ CB ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการปรากฏของรูปแปรใหม่ในระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอใน 2 พื้นที่ คือกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านปาละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมเมืองและแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นอยู่แตกต่างกับวิถีเดิมของตนและมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยมากกว่าภาษาแม่ของตนเอง จึงพบการใช้รูปแปรใหม่ในภาษา ในขณะที่กะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านแม่ปิง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังคงมีวิถีชีวิตที่ยังธำรงวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนไว้ และมีทัศนคติบวกต่อภาษาแม่ของตนเองเป็นอย่างมาก จึงไม่ปรากฏรูปแปรใหม่ในภาษา (ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์, 2556; ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2558)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ชายขอบอำเภอกำแพงแสนที่มีอาณาเขตติดกับอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ME) ที่มีแนวโน้มทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นกำแพงแสนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มพื้นที่อื่น ๆ นั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในกลุ่มพื้นที่นี้เล็งเห็นความสำคัญของสำเนียงภาษาถิ่นมากกว่าพื้นที่อื่น หรือเพราะตระหนักว่าสำเนียงภาษาถิ่นกำแพงแสนที่ตนคิดว่ามีเอกลักษณ์นี้ กำลังจะมีผู้พูดน้อยลง จึงไม่ต้องการให้สำเนียงภาษานั้นสูญหายไป (Fishman, 1972: 142)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติกับตัวแปรทางสังคมในครั้งนี้พบว่า อายุเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถช่วยทำนายแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นกำแพงแสนได้ว่า ในอนาคตสำเนียงท้องถิ่นของอำเภอกำแพงแสนอาจจะค่อย ๆ เลือนหายไป เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุน้อยซึ่งเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาถิ่นของตนน้อยที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างรุ่นอายุอื่น จึงอาจมีผลทำให้ได้กรุ่นใหม่พูดด้วยรูปภาษาที่เป็นสำเนียงภาษาถิ่นลดลงและใช้รูปแปรใหม่ที่เป็นสำเนียงกรุงเทพฯ มากขึ้น หากนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทัศนคติกับตัวแปรทางสังคมในครั้งนี้ไปเชื่อมโยงกับผลการแปรของเสียงวรรณยุกต์ตามปัจจัยทางสังคมต่อไป ย่อมจะช่วยยืนยันและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการใช้ภาษาของคนกำแพงแสนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการปกครอง, ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางาน. (2557). **ข้อมูลอำเภอกำแพงแสน**

จังหวัดนครปฐม. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.amphoe.com/menu.php?mid=1&am=201&pv=18>.

จิวรรณ จันทลา และคณะ. (2559). “การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์.” **Veridian E-Journal** 9, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 82-98.

ดำรงค์ นันทมาสุข. (2555). “การแปรของคำเรียกญาติและ (auu) ในภาษาไทยดำ บ้านสะแกราย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ตามอายุและทัศนคติต่อภาษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปาลิรัฐ ทรัพย์ปรุง. (2537). การแปรของเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธกะ โหมิโอะกะ. (2552). “ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**.

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์. (2556). “การแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอและภาษามลายูถิ่นปัตตานี: การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่อันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษา.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2558). “การแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาสะกอตามถิ่นที่อยู่และทัศนคติของผู้พูด.” **สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 21, 1 (มกราคม-มีนาคม): 113-135.

สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ. (2554). **การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย**. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม

เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม. (2557). **ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม**. เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <http://province.m-culture.go.th/nakhonpathom/index.php?p=data>

สุนทรรัตน์ แสงงาม. (2549). “การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุและทัศนคติต่อภาษาในภาษาโซ่ง (ไทดำ) ที่พูดในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). **คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2542). ภาษาในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2550). ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Fishman, J. A. (1972). **The Sociology of Language: An Interdisciplinary Social Science**

Approach to Language in Society. Massachusetts: Newbury House Publishers.

Thomason, S. G. (2001). **Language contact : an introduction.** Washington, D.C. : Georgetown University Press.